

DOI: 10.5281/zenodo.1240818

УДК 351:332:327/301

*Крюков О. І., д.держ.упр., проф., ННВЦ НУЦЗУ, м. Харків,
Пахнін М. Л., аспірант, ХарPI НАДУ, м. Харків*

Kriukov O. I., Doctor habil. in Public Administration, Full Professor of Department of Public Administration in Civil Protection, National University of Civil Protection, Kharkiv,

Pakhnin M. L., Post-graduate student of Politology and Philosophy Department, KRI NAPA, Kharkiv

ДО ПИТАННЯ ВЗАЄМОДІЇ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ ТА ЗАСОБІВ МАСОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ В СУЧАСНОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ПРОЦЕСІ

ON QUESTION OF INTERACTION OF PUBLIC AUTHORITIES AND MASS MEDIA IN MODERN POLITICAL PROCESS

В статті розглянуто основні аспекти взаємодії органів публічної влади та засобів масової комунікації в сучасному політичному процесі. Виокремлено особливості взаємодії органів публічної влади і засобів масової інформації в сучасному політичному процесі. Проведено розмежування понять «засоби масової комунікації» та «засоби масової інформації» за результатами якого визначено, що вищенаведені поняття не є тотожними.

Ключові слова: *інформаційне суспільство, публічне управління, органи публічної влади, засоби масової комунікації (ЗМК), засоби масової інформації (ЗМІ), зв'язки з громадськістю, політичний процес*

The paper considers the main aspects of public authorities' interaction with media in the modern political process. The specific features of interaction between public authorities and mass media in the modern political process are determined. A distinction is made between the concepts of "communication media" and "mass media", the results of which is that the above concepts are not identical.

Keywords: *information society, public administration, public authorities, communication media, mass media, public relations, political process.*

Постановка проблеми. Масштабні трансформації, що відбуваються в останні десятиліття у всіх сферах суспільного життя: політиці, економіці, культурі, комунікації, пов'язані з формуванням єдиного інформаційного простору, розвитком технічних засобів, що забезпечують постійний доступ до інформаційно-комунікативних каналах, в значній мірі актуалізували проблему взаємодії державної влади і засобів масової інформації сучасної України. Сьогодні, коли якість життя суспільства визначається ступенем його інформованості та демократичної свідомості, питання про взаємовідносини

держави і мас-медіа набуває особливого значення. Загально визнано, що від взаємодії державної влади і ЗМІ багато в чому залежать темпи розвитку громадянського суспільства і політичної системи в цілому. На сьогоднішній день в українській державній владі як на центральному, так і регіональному рівні відсутня цілісна інформаційна політика. Це впливає не тільки на взаємовідносини зі ЗМІ, а й на хід демократичних перетворень, призводить до зниження рівня політичної культури суспільства. Дані обставини вимагають дослідження інформаційного курсу держави, що дозволить виробити певну політику, що сприяє формуванню громадянської самосвідомості і оптимізації взаємозв'язку влади із засобами масової інформації.

Для умов сучасної України ця тема актуальна ще й тому, що глобальне поширення мас-медіа розширює можливість політичної участі населення у владі і сприяє включенню України в світове співтовариство нових політичних комунікацій. Техніко-технологічні реалії сучасного суспільства перетворюють засоби масової інформації з інструменту, контролюваного владою, в самостійну політичну силу, що вимагає перегляду їх місця і ролі в політичному процесі. В силу перерахованих причин питання взаємодії державної влади і засобів масової інформації становить великий інтерес для сучасної науки і практики, що послугувало підставою для написання статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливе значення у розгляді проблемних питань взаємодії ЗМІ та органів публічного управління мали концепції масової комунікації та політичної комунікації. Важливими джерелами в цій області з'явилися роботи Дж. Блумлера, Г. Гербнера, Е. Гідденс, Р. Дебре, У. Гемсона, М. Кастельс, Д. Клаппера, П. Лазарсфельда, Г. Лассуелла, М. Гуревича, Е.А. Зелетдінової, М.М. Назарова та ін. Проблеми функціонування засобів масової комунікації як політичного інституту представлені в роботах зарубіжних вчених: Е. Беккера, Л. Войтасік, Г. Маклюєна, Н. Орнстейна, А. Ослон, Т. Пітерсона, С. Сиберт, Д. Уїлхелма, Ф. Вебстера, Ю. Хабермаса, У. Шрама, В. Ентіна. У вітчизняній науці це питання розглядали В.М. Березін, К.С. Гаджієв, Б.А. Грушин, Я.М. Засурский, І.М. Засурский, С.Г. Корконосенко, Г.С. Мельник, М.М. Назаров, В.П. Пугачов, Г.Г. Почепцов та інші.

Постановка завдання. Мета статті полягає в дослідженні особливостей взаємодії органів публічної влади і засобів масової інформації в сучасному політичному процесі.

Виклад основного матеріалу. Система соціально-політичних відносин сучасного суспільства формується під впливом глобалізації, ідеології інформаційного суспільства, геополітичної конкуренції в інформаційно-психологічному просторі. Доцільно відмітити, що сучасне інформаційне суспільство – це стан розвитку суспільних і, перш за все, виробничих відносин, при якому основна частина валового продукту створюється не за рахунок матеріального виробництва, а на основі створення та продажу наукомістких технологій, інформаційних продуктів,

тобто результатів інтелектуальної праці громадян [7].

Рівнем інформаційного забезпечення перевіряється і оцінюється ступінь зрілості суспільства. Важливим фактором є готовність публічної влади виконувати своє призначення у відповідності до вимог сучасного суспільства. Влада в умовах демократичного відкритого суспільства зацікавлена в інформатизації всіх сфер суспільного життя та індивідуального буття людини. Вона є важливим чинником вироблення і реалізації державної політики відповідно до нових умов інформаційного суспільства [3].

В сучасному світі культура як відповідна сукупність норм та цінностей виявилася значною мірою захопленою електронним гіпертекстом, який комбінує, артикулює і висловлює смисли у вигляді аудіовізуальної мозаїки, здатної до розширення або стиску, узагальненню або специфікації залежно від аудиторії [2]. Сучасні засоби масової комунікації із застосуванням мультимедійних та інтерактивних технологій утворюють комунікаційну систему, в якій реальність повністю занурена у віртуальні образи, в вигаданий світ, що спонукало вчених до створення теорії «культури реальної віртуальності». Слід зазначити, що поняття засоби масової комунікації (ЗМК) є ширшим від поняття засоби масової інформації (ЗМІ), оскільки включає ще й комунікаційну систему [6].

Під засобами масової комунікації (від лат. *informatio* – повідомлення, викладення) розуміють сукупність каналів розповсюдження інформації, яку адресовано необмеженому колу осіб, соціальних груп, держав з метою оперативного інформування їх відносно подій і явищ у світі, конкретній країні, певному регіоні, а також для виконання спеціальних соціальних функцій [11].

Засоби масової комунікації характеризуються більшим спектром масових засобів. До ЗМК можна віднести загально-соціальні та розважальні заходи такі як театр або кіно. В свою чергу до ЗМК органів публічної влади відносять громадські слухання, звернення, форуми, публічні звіти, конференції, круглі столи та ін. Також до ЗМК можна віднести технічні засоби масової комунікації, як то телеграф, телефон, телетайп тощо. ЗМІ мають ряд тождних ознак із ЗМК, але це не робить ці поняття тотожними, до того ж ЗМІ мають певні ознаки які при розгляді досліджуваного розмежування понять притаманні тільки для них. Зазначені поняття у своїй більшості мають тотожні функціональні навантаження, проте засоби масової комунікації мають, використовуючи більш широку коло масових засобів, відповідно мають більш широкі функціональні навантаження. Підбиваючи підсумки, та використовуючи системний підхід, можна зазначити наступне: розглядаючи ЗМК як систему, ЗМІ у даному відношенні до ЗМК виступає в якості підсистеми, інструменти якої (теле, радіо та текстові комунікації, преса) виступають в якості елементів зазначеної підсистеми.

Сучасний політичний процес включає в себе нові тенденції,

характерні для постіндустріального суспільства. У цих умовах засоби масової інформації в якості «четвертої влади» вступають у взаємодію з державною владою. У політичній науці існують положення, згідно з яким відкрита для суспільства державна влада і максимально об'єктивна преса сприяють демократизації політичного процесу і високим темпам демократичних перетворень. Взаємовідносини між державою і ЗМІ сучасної України шикуються на основі цієї тези, але часто мають суперечливий характер. Держава сприймає свою інформаційну політику в якості одного з головних важелів управління, найбільш вагомим інструментом влади. Для засобів масової інформації державна влада грає роль як природного партнера, так і серйозного суперника на інформаційному полі. Очевидно, що подібні взаємини перешкоджають формуванню громадянського суспільства і ефективному політичному розвитку [12].

Радикальні зміни в політичній сфері сучасної України вплинули на характер взаємин між державною владою і засобами масової інформації, які, починаючи з кінця 1980-х років, вийшли на зовсім інший рівень. З цього часу у взаємодії держави і ЗМІ відзначається заміна державної домінанти на фінансово-економічний фактор. З одного боку, ЗМІ отримали свободу, з іншого – втратили таку важливу складову, як підтримка держави, що поставило їх на межу виживання. З цієї причини преса в більшості виявилася не готова самостійно шукати джерела фінансування та альтернативні шляхи отримання прибутку. В результаті вона була змушена пристосовуватися до нових умов. Такий стан речей уможливило появу мас-медіа, які потрапили в залежність від фінансових магнатів, які беруть активну участь в боротьбі за владу і є реальною опозицією для держави.

У взаємодії публічної влади і засобів масової інформації в сучасному політичному процесі України можна виділити дві складові: співпраця і конфронтація. З одного боку, в умовах несформованого демократичного ладу і проголошення свободи слова в Україні намітилася тенденція до налагодження конструктивного діалогу між владою різних рівнів і засобами масової інформації. З іншого боку, в умовах політизації мас-медіа і інформатизації політики актуалізуються протиріччя, що виникають між владою і пресою. ЗМІ можуть висловлювати політичні амбіції кіл, що прагнуть до влади і володіють достатнім капіталом для реалізації своїх намірів. При цьому конфлікт буде виглядати не як суперництво влади і опозиції, а як протистояння владних структур і ЗМІ, нібито прагнуть до відбиття «істинного» стану речей.

Сучасні політичні реалії в Україні такі, що держава змушена шукати нові підходи у відносинах із засобами масової інформації. З огляду на досвід Заходу, публічна влада в якості одного з методів регулювання своїх відносин зі ЗМІ обрали абсолютно новий інструмент – прес-службу. Сьогодні прес-служба не тільки офіційний рупор влади, а й реальний гравець на інформаційному полі, формує через вплив на ЗМІ необхідне владі громадську

думку, використовуючи для цього як фінансові важелі, так і інші способи впливу на прийняття рішень редакціями.

Цікавим є дослідження С.Чукот, яка зазначає, що від моменту створення прес-служба Президента України була частиною Головного управління інформаційної політики Адміністрації Президента України, основним завданням якого визначалось аналітично-інформаційне забезпечення діяльності Президента щодо формування та реалізації державної інформаційної політики. До складу Головного управління інформаційної політики входили такі підрозділи: Управління моніторингу та аналізу медіа-простору, Управління з питань взаємодії зі ЗМІ та органами державної влади, Управління Прес-служби Президента України [5, с. 13-14].

Рівнем інформаційного забезпечення перевіряється і оцінюється ступінь зрілості суспільства. Важливим фактором є готовність публічної влади виконувати своє призначення у відповідності до вимог сучасного суспільства. Влада в умовах демократичного відкритого суспільства зацікавлена в інформатизації всіх сфер суспільного життя та індивідуального буття людини. Вона є важливим чинником вироблення і реалізації державної політики відповідно до нових умов інформаційного суспільства [4].

В останні роки в умовах глобальних політичних перетворень взаємини між державною владою і ЗМІ перейшли на якісно новий рівень і носять досить різнобічний і суперечливий характер. Для держави його інформаційна політика виступає одним з центральних важелів управління, найбільш вагомим інструментом влади. Для засобів масової інформації державна влада виступає в самих різних іпостасях, починаючи з зручного партнера і закінчуючи найбільш небезпечним конкурентом на інформаційному полі.

Органи публічної влади і засоби масової комунікації в якості найважливіших політичних інститутів і основних акторів політичної комунікації, є очевидними учасниками політичного процесу. Для того, щоб довести це необхідно детально розглянути поняття «політичний процес» і особливості його протікання.

Поняття «політичний процес» в сучасній літературі використовується в основному в двох аспектах, в широкому та вузькому. У широкому аспекті політичний процес визначається як динамічна характеристика всієї політичної системи в цілому, послідовна зміна її станів, стадій розвитку. Що ж стосується вузького аспекту, то під політичним процесом в даному випадку розуміється якась рівнодіюча сума акцій різних соціально-політичних суб'єктів, тобто сукупність процесів. Саме в останньому вимірі це поняття визначається в авторитетній «Міжнародній енциклопедії соціальних наук», де політичний процес зводиться до «діяльності людей в різних групах з приводу боротьби за владу і її використання для досягнення своїх індивідуальних і групових інтересів». Таким чином, визначення поняття політичного процесу здійснюється через складові його компоненти, процеси, а політична діяльність його окремих учасників виступає в якості вихідного субстрату.

Можливий і інший спосіб інтерпретації наведених вище визначень, що відображає два розрізняються в сучасній політології методологічних підходу: системно-функціональний образ «системи» і процесуально-динамічний образ «динамічного поля». З позицій першого підходу категорія «політичний процес» виглядає лише як якась похідна функція базового концепту політичної системи [10].

Другий підхід, що набирає все більшої популярності в сучасній політичній теорії, виходить не з існування непорушних систем, а з протилежної ідеї пріоритету динамічного руху, текучого соціально-політичного поля і постійно розпадаються інваріантів політичних структур [1]. Було визнано, що суспільство (група, спільність, організація) може бути визначено як існуюче лише остільки і до тих пір, поки всередині нього щось відбувається (трапляється), робляться якісь дії, протікають якісь процеси, щось змінюється, тобто з точки зору онтологічного підходу суспільство не існує і не може існувати в незмінному стані. Зазначений підхід в ряді аспектів виглядає більш привабливо, оскільки в філософському плані більш адекватно виражає відоме співвідношення між відносністю спокою і абсолютністю руху, розставляючи акценти на користь аналізу зміни станів, а не тільки їх відтворення.

Для того щоб підвести певний підсумок попереднім теоріям, можна запропонувати наступне робоче визначення категорії «політичний процес», яке включило б у себе ряд зазначених вище параметрів. Отже, політичний процес – це соціальний процес, який, по-перше, характеризує тимчасову послідовність цілісних станів спілкування людей з приводу влади в просторі її легітимного підтримки; по-друге, виражає рівнодіючий результат індивідуальних і групових мікроакцій, тобто сукупної політичної активності даного співтовариства; по-третє, включає способи взаємодії держави і суспільства, інститутів і груп, політичної системи і соціального середовища, уряду і громадянина; і по-четверте, одночасно відтворює і змінює структурно-функціональну та інституційну матрицю (ієрархію правил і форм) політичного порядку (системи).

В умовах несформованого демократичного ладу і свободи слова в Україні намітилася тенденція до налагодження конструктивного діалогу між владою різних рівнів і окремими представниками засобів масової інформації. Головною причиною цього діалогу стала взаємна вигода від співпраці: влада вкрай зацікавлена в оперативному висвітленні своєї діяльності через основні канали інформації; ЗМІ, в свою чергу, переслідують інтереси безперешкодного отримання інформації, яка має державну значимість.

В основу державної інформаційної політики, повинна бути покладена ідея інформаційного забезпечення систем управління цивільного суспільства з обов'язковим збереженням плюралістичних і толерантних позицій суб'єктів інформаційної взаємодії та за умови ефективного забезпечення інформаційної безпеки України. З огляду на значимість цього суб'єкта, варто ви-

ділити три аналітичних моделі взаємодії влади і ЗМІ, які реалізуються на практиці. Авторитарно-тоталітарна модель забезпечує досить повну, а в ряді випадків абсолютну залежність ЗМІ від державних органів влади, які виступають провідниками інтересів держави в суспільстві і служать інструментом пропаганди державної ідеології. Олігархічна модель стає можливою і реалізується там і тоді, де і коли загальнонаціональні інтереси підміняються окремими фінансовими групами чи особистостями, яким належать ЗМІ. Основа функціонування прагматичної моделі – це природне протиріччя, фундаментальний конфлікт між громадським початком і споживчим початком. Процеси взаємодії влади і ЗМІ необхідно розглядати виключно з позицій їх соціальної значущості. Такий підхід до аналізу цих процесів передбачає наявність громадянського суспільства як суверенного суб'єкта в структурі взаємодії влади і ЗМІ.

Висновки. Отже сьогодні, проведення великої кількості реформ, які частково або повністю мають відповідну залежність від процесів взаємодії органів публічної влади та ЗМК, Україна потребує постійності в забезпеченні легітимності публічної влади та здійснюваної нею політики. Важливого значення у цьому процесі надається підтримці громадянами діяльності органів публічного управління центрального та місцевого рівнів. Ця підтримка, зокрема, забезпечується шляхом налагодження результативної взаємодії місцевих органів публічної влади із відповідними засобами масової комунікації. В умовах розвитку і трансформації демократичного ладу і здійснення ряду позитивних реформ в Україні спостерігається тенденція налагодження конструктивного діалогу органів публічного управління із засобами масової комунікації.

Список використаних джерел

1. Бурдьє П. Соціологія соціального пространства : пер. с фр. / Пьер Бурдьє ; отв. ред. пер. Н. А. Шматко. – М. : Ин-т эксперим. социологии ; СПб. : Алетейя, 2007. – 288 с.

2. Корытнікова Н. В. Коммуникативный процесс в информационном обществе // Вісник ХНУ імені В.Н. Каразіна “Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи”. – Х. : Вид. центр ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2005. – № 652. – С. 57–61.

3. Крюков О. І. Інформаційне забезпечення публічної влади як чинник національної безпеки держави в умовах глобалізації / О. І. Крюков // Вісник Національного університету цивільного захисту України : зб. наук. пр. – Х. : Вид-во НУЦЗУ, 2016. – Вип. 1 (4). – С.142-149 – (Серія «Державне управління»). – Режим жоступу: http://nuczu.edu.ua/sciencearchive/PublicAdministration/vol4/21_2016.pdf.

4. Крюков О. І. Інформаційне суспільство: становлення, розвиток, перспективи / Т. В. Бельська, О. І. Крюков // Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. пр. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2015. – № 1 (47) (34). – С. 276–282.

5. Науково-методичне забезпечення зв'язків з громадськістю в органах

державної виконавчої влади : метод. рек. / [С. А. Чукут, Т. В. Джига, А. В. Баровська та ін.] ; за заг. ред. С. А. Чукут. – К. : НАДУ, 2008. – 72 с.

6. Нестеряк Ю. В. Державна інформаційна політика України: теоретико-методологічні засади : монографія / Ю. В. Нестеряк. – К. : НАДУ, 2014. – 292 с.

7. Пахнін М.Л. Вплив інформаційного суспільства на розвиток системи публічного управління / М.Л. Пахнін // Теорія та практика державного управління, 2015. – № 4. – С. 51.

8. Пахнін М.Л. Сутність, форми та функції засобів масової комунікації в сучасних умовах / М.Л. Пахнін // Проблеми і перспективи розвитку підприємництва, 2016. – № 3. – С. 14.

9. Пахнін М.Л. Особливості державної інформаційної політики в розвинених країнах світу / М.Л. Пахнін // Теорія та практика державного управління», 2014. – № 4. – С. 47.

10. Соловьев А. И. Политическая коммуникация: к проблеме теоретической идентификации / А. И. Соловьев // Политические исследования, 2002. – № 3. – С. 9.

11. Україна: інформація і свобода слова: збірник законодавчих актів, нормативних документів та статей фахівців / упоряд. А.М. Задворний – К. : Молодь, 1997. – 466 с., 832 с.

12. Шпортько О. Поле публічної політики / О. Шпортько // Політ. менеджмент. – 2010. – № 5 (44). – С. 90–96.

References

1. Bourdieu, P. *Sociology of Social Space [Sotsiologiya sotsialnogo prostranstva]*. Moscow: In-t eksperim. sotsiologii ; SPb. : Aleteya, 2007. Print.

2. Korytnikova, N.V. "Kommunikativnyy protsess v informatsionnom obshchestve [Communication process in information society]." *Visnyk KhNU imeni V.N. Karazina "Sotsiologichni dosladdzhennia suchasnoho suspilstva: metodologiya, teoriia, metody"* 652 (2005): 57–61. Print.

3. Kriukov, O.I. "Information support for public authorities as factor of national security under globalization [Informatsiine zabezpechennia publichnoii vlady yak chynnyk natsionalnoii bezpeky derzhavy v umovakh hlobalizatsii]." *Visnyk Natsionalnoho universytetu tsyvilnoho zakhystu Ukrainy* 1 (4) (2016): 142-149. Available to: http://nuczu.edu.ua/sciencearchive/PublicAdministration/vol4/21_2016.pdf. Accessed: 18 Jan. 2018.

4. Kriukov, O.I. and Bielska, T.V. "Information society: formation, development, prospects [Informatsiine suspilstvo: stanovlennia, rozvytok, perspektyvy]." *Aktualni problemy derzhavnogo upravlinnia* 1 (47) (2015): 276–282. Print.

5. Chukut, S.A., Dzhyha, T.V. and Barovska, A.V. *Scientific and methodological support for public relations of public executive authorities [Naukovo-metodychne zabezpechennia zviazkiv z hromadskistiu v orhanakh derzhavnoii vykonavchoii vlady]*. Kyiv: NADU, 2008. Print.

6. Nesteriak, Yu.V. *State information policy of Ukraine: theoretical and methodological framework [Derzhavna informatsiina polityka Ukrainy: teoretyko-metodologichni zasady]*. Kyiv: NADU, 2014. Print.

7. Pakhnin, M.L. "Impact of information society on public administration system development [Vplyv informatsiinoho suspilstva na rozvytok systemy publichnoho up-

ravlinnia]." *Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia* 4 (2015): 51. Print.

8. Pakhnin, M.L. "Essence, forms and functions of mass communication under modern conditions. [Sutnist, formy ta funktsii zasobiv masovoi komunikatsii v suchasnykh umovakh]." *Problemy i perspektyvy rozvytku pidpriemnytstva* 3 (2016): 14. Print.

9. Pakhnin, M.L. "Specific features of state information policy in advanced countries worldwide [Osoblyvosti derzhavnoi informatsiinoi polityky v rozvynenykh krajinakh svitu]." *Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia* 4 (2014): 47. Print.

10. Solovyev, A.I. "Political communication: on problem of theoretical identification [Politicheskaya kommunikatsiya: k probleme teoreticheskoy identifikatsii]." *Politicheskie issledovaniya* 3 (2002): 9. Print.

11. *Ukraine: information and freedom of speech [Ukraina: informatsiia i svoboda slova: zbirnyk zakonodavchyykh aktiv, normatyvnykh dokumentiv ta statei fakhivtsiv]* (1997): 466, 832. Print.

12. Shportko, O. "Public policy domain [Pole publichnoi polityky]." *Polit. Menedzhment* 5 (44) (2010): 90–96. Print.

DOI: 10.5281/zenodo.1240834

УДК 351 (045)

Миколаєць А. П., к.держ.упр., МАУП, м. Київ

*Mikolaets A., Ph.D., lecturer, Interregional Academy of
Personnel Management, Kyiv*

ПІДХОДИ ДО ДЕМОКРАТИЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ТА НАПРЯМИ ЙОГО ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ

APPROACHES TO THE DEMOCRATIZATION OF UKRAINIAN SOCIETY AND DIRECTIONS FOR ITS FURTHER DEVELOPMENT

Зазначено, що на думку деяких науковців влада держави, повинна бути обмежена в користь громадянського суспільства. І чим більше впливу має громадськість, тим більше воно регулює суспільні процеси, і тим менше воно потребує державної влади.

Ключові слова: *влада, держава, громадянське суспільство, громадськість, деспотизм, демократія, гегелівська концепція, еволюція соціальної матерії, науперизація населення; система державного управління, державотворчі процеси.*

It is noted that according to some scholars, the state power should be limited to the benefit of civil society. And the more influence the public has, the more it regulates social processes, and the less it needs state power.